

havde taget et Ministerium, der var villigt dertil. Jeg tror, alle vil erkende, at der var almindelig Glæde og Tilfredshed med, at Kongen havde taget denne Beslutning; den Omstændighed, at der var en Tilslutning ikke alene til Vælgermøderne, men ogsaa til selve Afstemningen meget udover, hvad der tidligere har været, turde være et Vidnesbyrd om, at Vælgerne erkendte, at der virkelig var Grund til, at de nu gav deres Mening til Kende.

Men saa var der et Spørgsmaal endnu, som Vælgerne fik Lejlighed til at udtale sig om, et Spørgsmaal, som ikke havde foreligget forud for Ministeriet Zahles Afgang, nemlig Spørgsmaalet om Benyttelse af Generalstrejken som politisk Magtfaktor, eller jeg kan ogsaa bruge den Vending: Benyttelse af Fagforeningerne som Magtfaktor i de politiske Kampe. Det var specielt Socialdemokratiet, der paatog sig det Ansvar at indføre her i Landet Fagforeningerne som Led i de politiske Kampe. Men hele den Maade, hvorpaa baade Ministeriet Zahles Medlemmer og det radikale Partis Kandidater omkring i Landet stillede sig til Spørgsmaalet om denne nye Stats-skik, som man fra Fagforeningernes og Socialdemokratiets Side var i Færd med at indføre, var af en saa valen Art for at bruge et mildt Udtryk, at Vælgerne med Grund sagde: Vi ved ikke, hvor det radikale Parti og dets Kandidater staar, vi ved ikke, om de billiger eller misbilliger den Maade, hvorpaa Fagforeningerne og Socialdemokratiet har ment at kunne benytte den Magt, som Organisationen er. Men een Ting var klar, og det var dette, at Ministeriet Zahles Medlemmer havde ikke taget Afstand, da de saa, at man vilde benytte Generalstrejken i den politiske Kamp. Det forstod Vælgerne, og de forstod det derhen, at man kunde ikke stole paa, at de to Partier, hvis de paa ny kom til Magten, ikke paa ny vilde i alt Fald søge benyttet en Lejlighed til at faa de faglige Organisationer til at blande sig i politiske Stridigheder.

Ogsaa paa dette Omraade gav Vælgerne et klart og utvetydigt Svar. Der er ingen, som vil bestride, at i saa Henseende var hverken Stemningen eller Afstemningen til at tage fejl af: det store Flertal af Landets Vælgere vil ikke finde sig i, at man benytter Fagforeningerne som en politisk Magtfaktor.

Jeg vil gerne for at undgaa enhver Misforstaelse sige, at vi fra Venstres Side selvfølgelig ikke vil forhindre — kan ikke forhindre, men søger heller ikke at for-

hindre —, at de faglige Sammenslutninger benyttes paa de Omraader, hvor det er berettiget at benytte dem, hvad enten Talen er om Strejker, selv om det skulde være Generalstrejker, eller Lockouter, selv om det skulde være Storlockouter, naar man blot holder sig indenfor de Rammer, som Fagforeningerne, som Organisationerne rettelig bør holde sig indenfor: Lønkampe, Arbejdstidsspørgsmaal osv. Det er ganske vist saaledes, at det ved en saadan Krig, som det jo er, bliver Samfundet, der kommer til at betale Krigsomskostningerne lige som ved al anden Krig; men det vedrører i og for sig ikke Politik, og saa længe de faglige Organisationer holder sig til det faglige, faar de udkæmpe deres Kampe, saaledes som de nu selv mener at kunne forsvare det. Men Vælgernes store Flertal har klart og tydeligt sagt: Hvis nogen begynder at benytte deres Organisationer ogsaa paa det politiske Omraade, saa kan vi ikke være med dertil. Dette Svar er blevet givet ved Valget saa tydeligt, at ingen kan tage fejl deraf.

Der er nogen, der har sagt: hele Valget drejede sig i Virkeligheden om dette, og derfor kom de andre Spørgsmaal, Spørgsmaalet om vor Stilling til Sønderjylland og til Grundlovsændringen, ikke tilstrækkeligt frem. Det er ikke rigtigt. Der er ganske vist ogsaa af Vælgerne taget Hensyn og ikke ringe Hensyn til Socialdemokratiets og det radikale Partis Stilling eller Ikke-Tagen Stilling til Generalstrejkespørgsmaalet. Men ogsaa Spørgsmaalene baade om Stillingen til Genforeningen og til Grundloven har Vælgerne ikke alene haft Lejlighed til at udtale sig om, men de har faktisk talt sig derom. Vi er fra vor Side tilfredse med, taknemmelige for, at Ministeriet ikke er vejet tilbage for ogsaa at tage den nye Opgave op, som det faktisk er blevet: Spørgsmaalet om at skaffe Arbejdsfrihed. Forholdet er jo det, at der fra Generalstrejken — eller jeg skal vel sige: Generalstrejketruselen — endnu eksisterer en Del Udløbere, som i høj Grad har generet ikke alene enkelte Dele af Samfundet, men hele Samfundet paa mange Omraader. Jeg skal ikke uddybe det; enhver kender tilstrækkelig alle de Vanskeligheder, som den Omstændighed, at baade Import og Eksport en Tid helt var standset og endnu i høj Grad er hemmet, har medført baade paa Valutaomraadet og paa mange andre Omraader.

At Ministeriet ikke er vejet tilbage for ogsaa at tage op det store Spørgsmaal, som blev kastet ind forud for Valgene ved